

ELŐSZÓ

Régi adósságunk törlesztésének szülte ez a kiadvány, amelyben megszólalnak megyénk írói és az irodalom iránt kedvet és tehetséget érző fiatalok. Jelentős lépés ez kulturális fejlődésünk érdekében, amely fejlődés a múltból ránkmaradt örökség felszámolásáért folyik. A kapitalista Magyarországon, ha szellemi sötétségről, kulturális elmaradottságról esett szó, Nógrád megye mindig az elsők között szerepelt. A gazdasági elnyomás hatványozva jelentkezett a kulturális elnyomatásban. Ezen az a tény sem változtat, hogy megyénk a magyar irodalom nagyjai közül magáénak, vagy közelállónak mondhatja Mikszáth Kálmánt és Madách Imrét. Éppen az ő munkásságuk világítja meg legjobban azt a nagy szakadást, amely az egyszerű dolgozó — a munkás és paraszt — kultúráltsága és a „felsőbb rétegek” kultúráltsága között volt.

Mindez persze már a múlté. A talóc ma már nemcsak annyit tud, hogy az eső elől a fa alá álljon, hanem kultúrsumjának kielégítésével egyre gyorsabban halad a műveltség elsajátítása felé. Az eddig elért eredményeknek számos állomása és eszköze volt. A kultúra magja számára jó termőtalajnak bizonyult megyénk dolgozó népe.

Megyénk kulturális arculata most van fordulóban, hogy véglegesen győzzön a régi felett és újat alkotva virágozzék. E serdülőfélben levő kultúrát igen hasznos dolog segíteni, szépíteni, mert hatásában, eredményében az emberi alkotókészség kibontakozásához vezet az élet minden területén. Ehhez járul hozzá irodalmi életünknek ez a próbálkozása, amely most napvilágot lát.

A kultúra legfontosabb tartalma a tudomány, a technika és a művészet. Közülük az irodalom az, amely a tömegek számára a leghozzáférhetőbb. Ezért kell üdvözölni ezt a kezdeményezést teljes szívből és ezért kell támogatni minden erőből.

Bonyolult és nehéz feladat vár a megyénk irodalmi hagyományait ápolni akaró és még inkább az új irodalmi életet megteremteni akaró írókra. Kritika tárgyává kell tenni a régi valóságot és hitet kell tenni az új valóság mellett. A dolgozó nép gondolatvilágának sajátosságait ismerve kell tolmácsolni az ember mindennapi tevékenységét úgy, hogy az gazdagítsa érzés- és gondolatvilágát.

Az emberi munkát kell az irodalom alapjának tekinteni, amely sokkal érdekesebb és jelentősebb, mint az ember története. Korunk teremtő akaratát kell ábrázolni, amely elsősorban a munkásosztályban testesül meg. Ezért kell nap, mint nap tanulmányozni a valóságot, hogy ennek hű tükörképe legyen az irodalom. Ezért vállalkoznak nehéz és bonyolult feladatra a kiadvány szerzői. Ma még korai volna véleményt mondani a siker lehetőségéről, annyi azonban már látszik, hogy jó úton indult el ez a nemes tevékenység. A múlttal szembeni gyűlöletkelés és a jelenhez való ragaszkodás csendül ki a sárokból és ez jogosít fel a bizakodásra.

A vállalkozás azonban nemcsak nehéz és bonyolult, hanem felemelő küldetés is. Egyet jelent a forradalom becsületes szolgálatával, a művészet területén. Embert formálni, az ember érzésvilágát gazdagítani felemelő érzés. Ez kell, hogy serkentse mindazokat, akik megyénk irodalmi tevékenységének kialakításán fáradoznak.

Az író dolga, szokták mondani, könnyebb, mint a munkásé, mert az író a tettet változtatja szóvá, a munkás pedig a szavakat tetté. Ez igaz. De a jó író képes a szavakat tetté változtatni és ezzel ezt a nehezebb munkát is elvégezni. Erre akkor válik képessé, ha szétéphetetlen szálak kapcsolják össze a fizikai munkát végző dolgozókkal, ha megismeri a munka lázában égő, szocializmust építő munkásosztályunk életét.

Igy válhat ez a próbálkozás új, születő kultúránk szerves részévé, járulhat hozzá a kultúra fejlesztéséhez. Régi igazság, hogy minden téglá, amit a kultúra építéséhez adnak, az emberiség céljait szolgálja. Talán minden túlzás nélkül vallhatjuk, hogy megyénk kulturális életének ez az új színfoltja egy ilyen téglá a dolgozóink kulturális felemelkedéséért vívott harcban. Hogy méreteiben mekkora ez a téglá és milyen súlyú, eldönteni az olvasó dolga. Annyi azonban bizonyos, hogy már megvan a helye a kultúra épülő házában.

Kivánunk a kiadvány minden önzetlen dolgozójának további sok sikert és kívánjuk, hogy legyen ez a kezdeményezés a megyei írócsoport létrehozásáért folytatott tevékenység első szárnybontogatása.

Salgótarján, 1960 május 16.

VONSIK GYULA.